

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/138856> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Westerweel, J.

Title: Lokale democratische innovatie: Een juridische analyse

Issue date: 2021-01-14

5.1 Inleiding

De decentraliseringsoperatie van het kabinet-Rutte-II op de gebieden jeugd, zorg en werk was voor veel gemeenten aanleiding om het eigen functioneren kritisch onder de loep te nemen. Een daarvan is de gemeente Peel en Maas in de provincie Limburg. Het is een kleine, landelijke gemeente van ongeveer 43.000 inwoners, verspreid over een aantal dorpskernen.¹ Eind 2014 stelde de gemeenteraad dat binnen vijf jaar 70% van de inwoners van de gemeente direct of indirect te maken zou krijgen met een of meer van de drie decentralisaties.² Dat zou onder andere resulteren in intensiever contact tussen inwoners en de gemeente als uitvoerder van die taken. Tegelijkertijd bestonden er in de raad grote zorgen over de groeiende afstand tussen de politiek en de burgers, waarvan vooral de dalende opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen als symptoom werd gezien. Volgens de raad vroeg deze problematiek om een andere manier van besturen.³

De nieuwe manier van besturen werd deels gezocht in de instelling van de Sociale Raad. De Sociale Raad was een gelote burgerraad die in beginsel twee keer per jaar bijeenkwam om gedurende een dag te delibereren over een vraagstuk in het sociaal domein. Het doel van het experiment was om burgers te betrekken bij besluitvorming over kwesties in het sociaal domein. Door middel van loting hoopte men vooral die burgers te bereiken die doorgaans niet participeerden in het politieke proces. Dit moest er ook in resulteren dat de Sociale Raad op een andere wijze tot democratische besluitvorming kwam dan de gemeenteraad. In de startnotie werd benadrukt dat de Sociale Raad door haar gelote samenstelling en besluitvormingsprocedure als tweede volksvertegenwoordiging moest worden aangemerkt, onafhankelijk van en gelijkwaardig aan de gemeenteraad.⁴ Vanuit institutioneel staatsrechtelijk perspectief roept deze constructie de nodige vragen op. Hoe verhoudt de opzet van het experiment zich bijvoorbeeld tot hoofdschap

---

1 Centraal Bureau voor de Statistiek, www.cbs.nl, geraadpleegd op 21 juni 2019.

2 Raadsvoorstel 2014-111 (Instellen werkgroep Sociale Raad Peel en Maas), vastgesteld in de raadsvergadering van 11 november 2014, p. 1.

3 Raadsvoorstel 2014-111 (Instellen werkgroep Sociale Raad Peel en Maas), vastgesteld in de raadsvergadering van 11 november 2014, p. 1.

4 Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015, p. 2.

van de gemeenteraad uit artikel 125 lid 1 Grondwet en het lastverbod voor raadsleden uit artikel 129 lid 6 Grondwet? Deze vragen zullen in het volgende hoofdstuk inhoudelijk behandeld worden. In dit hoofdstuk zal eerst de opzet en praktijk van de Sociale Raad nader worden omschreven. Paragraaf 5.2 staat stil bij de doelstellingen van het experiment en de directe inspiratiebron, namelijk het boek *Tegen verkiezingen* van de Vlaamse auteur David van Reybrouck.⁵ Vervolgens wordt in paragraaf 5.3 de concrete opzet uiteengezet. In paragraaf 5.4 wordt het verloop en de resultaten van de gehouden bijeenkomsten beschreven. Paragraaf 5.5 sluit af met een conclusie.

5.2 De doelstellingen van de Sociale Raad

De gemeenteraad van Peel en Maas besloot in november 2014 tot het instellen van een raads werkgroep die moest onderzoeken hoe een gelote burgerraad vormgegeven zou kunnen worden. Deze burgerraad had twee doelstellingen: het verbeteren van de besluitvorming van de gemeenteraad en het betrekken van burgers bij het openbaar bestuur. De eerste doelstelling moest bereikt worden door de burgerraad besluitbare vraagstukken voor te leggen waarover een oordeel aan de gemeenteraad zou worden gegeven. De gedachte was dat dit oordeel tot een bredere en kwalitatief betere besluitvorming van de raad zou leiden. De tweede doelstelling moest worden bereikt door deelnemers niet te benoemen of te kiezen, maar door ze te loten. Loting was hét kernelement van het experiment. Het moest ervoor zorgen dat ‘de niet bij de politiek betrokken inwoner, die wel degelijk een mening heeft op familiebijeenkomsten, feestjes, op de (sport) vereniging, in het gemeenschapshuis, in het café, en die tegelijkertijd ook meebetallende inwoner is’ bij de besluitvorming over het sociaal domein betrokken zou raken.⁶

Het idee om de burgerraad te loten, was gebaseerd op het gedachtegoed van David van Reybrouck.⁷ In zijn boek *Tegen verkiezingen* pleit Van Reybrouck voor het introduceren van gelote volksvertegenwoordigingen als aanvulling op de traditionele gekozen volksvertegenwoordigingen. Volgens hem worden hedendaagse representatieve organen te veel beheerst door verkiezingskoorts, waar langetermijnbeleid en het algemeen belang sterk onder te lijden hebben.⁸ Een raad die geloot wordt, kent dat probleem niet omdat de leden door het lot worden aangewezen. Loting zou daarnaast leiden tot meer diversiteit in vertegenwoordigende organen. Aan deze stelling ligt een statistisch principe ten grondslag. Als de steekproef van een populatie groot genoeg is, kunnen daaruit leden van een burgerraad worden geloot die een representatieve afspiegeling zijn van de populatie als geheel. Hierdoor zouden besluiten van gelote organen meer legitimiteit genieten in de ogen van de bevolking.⁹

---

5 Van Reybrouck 2015.

6 Raadsvoorstel 2014-111 (Instellen werkgroep Sociale Raad Peel en Maas), vastgesteld in de raadsvergadering van 11 november 2014, p. 2.

7 Raadsvoorstel 2014-111 (Instellen werkgroep Sociale Raad Peel en Maas), vastgesteld in de raadsvergadering van 11 november 2014, p. 2.

8 Van Reybrouck 2015, p. 55.

9 Van Reybrouck 2015, p. 103-108.

Met de invoering van gelote burgerraden hangt het tweede punt samen waar Van Reybrouck voor pleit, namelijk de omvorming van de electorale democratie in een deliberatieve democratie. Daarmee bedoelt Van Reybrouck een democratie ‘waarbij collectieve beraadslaging centraal staat en waarin deelnemers aan de hand van informatie en argumentatie concrete, rationele oplossingen formuleren voor maatschappelijke uitdagingen’. Burgers spreken in deze opzet met elkaar en met experts en hebben zodoende een onderbouwde mening over kwesties. Het oordeel van een deliberatieve burgerraad komt idealiter niet tot stand door een stemming over voorstellen, maar door dialoog en de kracht van rationele argumenten. Deze opzet lijkt het meeste weg te hebben van het model van de participatiedemocratie zoals dat beschreven is in hoofdstuk twee. Burgers zijn immers direct betrokken van de besluitvorming en dienen op integratieve wijze tot een besluit te komen. Toch sluit de opzet van Van Reybrouck niet helemaal op dit model aan. Dat komt doordat niet alle burgers kunnen deelnemen aan de besluitvorming, maar alleen diegenen die worden ingeloot. Samen moeten de deelnemers een afspiegeling vormen van de gehele bevolking, waardoor er in feite toch sprake is van een vorm van vertegenwoordiging, zij het impliciet. Hierdoor kan ook betoogd worden dat de opzet van Van Reybrouck aansluit op het model van de consensusdemocratie. Dit gegeven is reden te meer om na te gaan hoe men met de Sociale Raad precies uitvoering probeerde te geven aan de ideeën van Van Reybrouck.

5.3 De opzet van de Sociale Raad

De gemeenteraad van Peel en Maas stelde op 14 april 2015 de notitie ‘Uitwerking en Uitvoering Sociale Raad Peel en Maas’ vast, waarin de ideeën van Van Reybrouck duidelijk te herkennen zijn.¹⁰ Volgens de notitie moest de Sociale Raad meer doen dan samspraak met burgers organiseren of agendering van voorstellen mogelijk te maken. Middels de Sociale Raad moesten burgers daadwerkelijk bij besluitvorming betrokken worden, een ontwikkeling die onvermijdelijk werd genoemd.¹¹ Wat precies met ‘daadwerkelijk bij de besluitvorming betrekken’ bedoeld werd, blijkt niet expliciet uit de notitie. Er werden in ieder geval geen bevoegdheden gedelegeerd aan de burgerraad.

De Sociale Raad zou bestaan uit 50 gelote deelnemers die elk voor één bijeenkomst deel mochten nemen aan de besluitvorming. Iedere bijeenkomst kende daardoor een compleet nieuwe samenstelling, wat ervoor moest zorgen dat de Sociale Raad een ‘roulerende dwarsdoorsnede van de inwoners van Peel en Maas’ zou zijn. Deelnemers werden geloot onder kiesgerechtigden uit de Gemeentelijke Basisadministratie, waarbij rekening gehouden werd met vertegenwoordiging uit alle kernen. Geheel willekeurig vond de loting dus niet plaats. Dit betekent dat

---

10 Geamendeerd raadsbesluit 2015-028 (Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas), vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015.

11 Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015, p. 1.

de Sociale Raad in feite ook een vorm van vertegenwoordiging kende. Deelnemers werden niet geacht bepaalde belangen te vertegenwoordigen zoals dat het geval is bij raadsleden, maar hun selectie geschiedde wel deels op basis van hun achtergrond. Impliciet werden zij geacht deze achtergrond te vertegenwoordigen, zonder dat zij expliciet met een bepaald mandaat werden afgevaardigd.

Het was de bedoeling om de Sociale Raad twee keer per jaar op vaste data een bijeenkomst te laten organiseren; één in oktober en één in april of mei. Deze data waren uitgekozen met het oog op de agenda van de gemeenteraad. De bijeenkomst in oktober zou voorafgaan aan het vaststellen van de begroting door de raad en de bijeenkomst in april of mei aan het vaststellen van de voorjaarsnota. Met de keuze voor deze data hoopte men de oordelen van de Sociale Raad makkelijker in het gemeentelijke beleid te incorporeren. De vraagstukken waarover de Sociale Raad een oordeel mocht vellen, werden aangereikt door de gemeenteraad. In de notitie was daarover opgenomen dat ze betrekking moesten hebben op het sociale domein en dat ze in ieder geval konden zien op ‘kwaliteit van dienstverlening, toegankelijkheid van voorzieningen, vraagstukken van maatwerk en/of collectiviteit [en] gelijkheid versus ongelijkheid’.¹² Het oordeel zelf moest door de Sociale Raad geformuleerd worden in de vorm van uitvoerbare aanbevelingen aan de raad en moest de grootste gemene deler reflecteren van de mening van de deelnemers. Het werd aan de deelnemers van de burgerraad overgelaten om te bepalen hoe die grootste gemene deler zou worden vastgesteld. Tegelijkertijd maakte de notitie op verschillende plaatsen melding van een stemming die aan het einde van de bijeenkomst moet plaatsvinden over de ingediende voorstellen.¹³

Om te zorgen dat deelnemers daadwerkelijk zouden delibereren met elkaar en een onderbouwde mening over het voorgelegde vraagstuk konden geven, was voldoende kennis en een goede informatievoorziening van groot belang. Elke bijeenkomst werd daarom voorafgegaan door twee informatiebijeenkomsten. Tijdens de eerste, ook voor niet-ingelote burgers toegankelijke, bijeenkomst werd uitleg gegeven over loting en de werkwijze van de Sociale Raad. Tijdens de tweede, besloten, bijeenkomst kregen ingelote burgers inhoudelijke toelichting op het voorliggende vraagstuk. In de notitie werd daarnaast bepaald dat de deelnemers van de Sociale Raad de beschikking zouden krijgen over alle overige benodigde informatie om tot een onderbouwd oordeel te kunnen komen. Het is onduidelijk of dit ook betekende dat deelnemers bijvoorbeeld toegang konden krijgen tot niet-openbare informatie die bij de overheid berust.¹⁴

---

12 Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015, p. 4.

13 Zie voor de gegevens in deze alinea: notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015.

14 Zie voor de gegevens in deze alinea: notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015.

De bijeenkomsten zelf kenden de volgende opzet. De duur werd zoals gezegd vastgesteld op een ochtend en een middag. De dag werd afgetrapt met een inleiding door één of meerdere experts. Vervolgens moesten de deelnemers in kleine groepen werken aan voorstellen onder leiding van gespreksleiders. Het was daarbij de bedoeling dat er sprake zou zijn van een dialoog waarin argumenten worden uitgewisseld en waarin er respectvol naar elkaar geluisterd zou worden. Daarna werd in de middag tijdens een plenaire sessie het oordeel geformuleerd over alle ingediende voorstellen. De dag werd ten slotte afgesloten met een terugblik en reflectiemoment. Burgers die niet waren ingeloot zouden de gang van zaken online via een streamingdienst kunnen volgen. Het ging daarbij echter vooral om sfeerimpressies van de bijeenkomst aangezien er geen gerichte opnamen van de gesprekken aan de tafels van de verschillende groepjes werden gemaakt. Na afloop van de bijeenkomst werd het oordeel van de Sociale Raad samen met een verslag van de bijeenkomst aangeboden aan de gemeenteraad, die het binnen vijf weken na ontvangst in de raadsvergadering moest behandelen. De reactie van de raad op het oordeel moest volgens de notitie gemotiveerd zijn. Ten aanzien van de vraag of de Sociale Raad zijn oordeel moet onderbouwen, is de notitie tegenstrijdig.¹⁵

Noemenswaardig is ten slotte dat in de notitie een aantal keren impliciet en expliciet de verhouding tussen de gemeenteraad en de Sociale Raad aan bod komt. De gemeenteraad heeft per raadsbesluit het experiment in het leven geroepen, maar in de notitie wordt benadrukt dat de Sociale Raad een onafhankelijk instrument is dat volledig los staat van de raad, het college, en de daaraan verbonden functionarissen en ambtelijke organisatie. Op dit punt is de notitie wederom tegenstrijdig aangezien ook aangegeven wordt dat het ambtelijk apparaat de Sociale Raad van de benodigde informatie voorziet. De volledige onafhankelijkheid lijkt daarmee meer een wens of een intentie te zijn geweest dan werkelijkheid. Met betrekking tot enige verantwoording werd in ieder geval een dubbele standaard gehanteerd. In de startnotitie wordt namelijk expliciet vermeld dat wanneer de fracties van de gemeenteraad met de rapportage aan de slag gaan, deelnemers van de Sociale Raad niet het gevoel moeten krijgen zich te moeten verantwoorden in de gemeenteraad. Vanuit het idee dat de Sociale Raad naast de gemeenteraad komt te staan is dat te verklaren, maar het betekende tegelijkertijd dat de Sociale Raad geen verantwoording zou afleggen aan de raad over de gemaakte keuzes.¹⁶

De gemeenteraad ging het experiment met de Sociale Raad in beginsel voor drie jaar aan. In eerste instantie was het de bedoeling dat de raad op 14 april 2015 zonder voorbehouden met het bovenstaande zou instemmen en dat er financiering voor de eerste twee bijeenkomsten zou worden toegezegd. Tijdens de vergadering werd echter unaniem een amendement aangenomen waarin was bepaald dat er binnen drie maanden na de vergadering criteria door de raads werkgroep moesten worden geformuleerd om monitoring van het experiment mogelijk te maken.

---

15 Zie voor de gegevens in deze alinea: notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015.

16 Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015.

Daarnaast bepaalde het amendement dat na de eerste twee bijeenkomsten een evaluatiemoment zou komen. Na evaluatie van deze bijeenkomsten zou de raad besluiten over de financiering van het vervolgtraject.

5.4 De bijeenkomsten in de praktijk

5.4.1 De eerste bijeenkomst

Op 10 oktober 2015 vond de eerste bijeenkomst van de Sociale Raad plaats. In de maand daarvoor waren ingelote burgers op 11 en 12 september persoonlijk benaderd om de bijeenkomst bij te wonen. Uiteindelijk gingen 31 burgers op de uitnodiging in. In de onderstaande tabel zijn gegevens opgenomen over de leeftijd, het geslacht en de woonplaats van deelnemers.

Tabel 1, deelnemers naar woonplaats, leeftijdscategorie en geslacht.¹⁷

Kern	Aantal deelnemers	Leeftijdscategorie	Aantal deelnemers
Baarlo	6	18-29	3
Beringe	3	30-44	4
Egchel	1	45-64	18
Grashoek	2	65+	6
Helden	5		
Kessel	2		
Kessel-Eik	2		
Koningslust	0		
Maasbree	5		
Meijel	2		
Panningen	3		
		Geslacht	Aantal deelnemers
		Man	12
		Vrouw	19

Zoals gezegd, had de organisatie ervoor gekozen niet helemaal willekeurig te loten, maar rekening te houden met vertegenwoordiging uit elke kern. Voor de eerste bijeenkomst is de organisatie goed geslaagd in deze opzet. Slechts uit één kern (Koningslust) is niemand komen opdagen. Verder valt op dat er aanzienlijk meer vrouwen dan mannen deelnamen, en dat de leeftijdscategorieën 45-64 jaar en 65+ sterk oververtegenwoordigd waren ten opzichte van de categorieën 18-29 jaar en 30-44 jaar.

De centrale vraag waar de deelnemers mee aan de slag mochten, luidde: wat zou er gedaan kunnen worden aan de toenemende belasting van zorgvrijwilligers?¹⁸ Aan deze vraagstelling vallen twee zaken op. Allereerst is de vraag erg open geformuleerd. De deelnemers werd niet gevraagd zich te buigen over een concreet raadsbesluit of een voorgestelde maatregel, maar om zelf met ideeën te komen. Daarnaast is het probleem vooraf al vastgesteld, namelijk toenemende belasting van zorgvrijwilligers. De vraag laat daarmee in principe geen ruimte voor een afwijkende mening.

¹⁷ Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 10 oktober 2015, p. 2.

¹⁸ Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 10 oktober 2015, p. 3.

Aan het einde van de middag volgde een plenair gedeelte waar de verschillende ideeën van de verschillende tafels werden gepresenteerd en de voorkeur van deelnemers werd vastgesteld. De oorspronkelijke opzet ging uit van één stem per deelnemer, maar op aandringen van de deelnemers zelf werd ervoor gekozen twee stemmen per deelnemer uit te brengen. Deelnemers konden daarmee onderscheid aanbrengen tussen een eerste en tweede keus. In de onderstaande tabel zijn de tien voorstellen en de daarop uitgebrachte stemmen weergegeven.

Tabel 2, voorstellen van de eerste Sociale Raad en de daarop uitgebrachte stemmen.¹⁹

Voorstellen	1 ^e stem	2 ^e stem
1. Informatiecentrum in de kernen/dicht bij de mensen zelf (van ontmoeting tot aanmelding).	16	4
2. Gemeenteloket voor vraag & aanbod van vrijwilligers en uitgebreide informatievoorziening/vrijwilligersbank.	9	5
3. De maatschappelijke stage weer invoeren.	2	5
4. Betalen voor werk dat tussen de professional en vrijwilliger in valt (grijs gebied).	2	2
5. Laat een team van professionele mensen uitkeringsgerechtigden op een positieve/ondersteunende manier stimuleren om actief te worden.	1	6
6. Meer betalen door zorgvrager zodat er geen verdringing (baanverlies) en meer tijd voor het werk is.	1	0
7. Uitkeringsgerechtigden meteen vrijwilligerswerk laten doen (dus niet pas na 6 maanden, zonder te korten en op basis van vrijwillige keuze van de uitkeringsgerechtigde).	0	5
8. Minder bureaucratie en minder regels.	0	3
9. Repetitief werk automatiseren waardoor vrijwilligers meer ruimte krijgen voor persoonlijk contact.	0	1
10. Stimuleren dwarsverbanden (word elkaars vrijwilliger).	0	0

De twee voorstellen die verreweg de meeste stemmen kregen, verschillen inhoudelijk weinig van elkaar. Beide gaan over informatieverstrekking aan zorgvragers en zorgverleners. Het verschil zit hem in het feit dat het eerste voorstel uitgaat van informatieloketten in elke dorpskern en het tweede alleen een informatieloket bij het gemeentehuis inhoudt.

Op 10 november 2015 werd het verloop van de eerste bijeenkomst en de voorstellen die uit de Sociale Raad zijn gekomen, behandeld in de gemeenteraad. Er werd in het algemeen positief over gesproken, maar erg inhoudelijk werd de discussie niet. Door de fractie PvdA/GroenLinks werd een motie ingediend waarin het college, naar aanleiding van de bijeenkomst, om drie zaken werd verzocht. Ten eerste om in samenspraak met de vitale dorpsgemeenschappen mogelijkheden te onderzoeken om een informatiecentrum in te richten in de dorpskernen ten behoeve van vraag en aanbod in de zorg en daarbij aan te sluiten bij hetgeen reeds aanwezig was. Ten tweede om een (gemeentelijk) informatieloket in te richten waarin vraag, aanbod en informatie bijeen konden komen. Ten derde om te onderzoeken in hoeverre de aanbevelingen van de Sociale Raad om

uitkeringsgerechtigden positief te stimuleren actief deel te nemen aan (mantel-) zorg uit te voeren waren en te onderzoeken of de huidige regelgeving de raad in staat stelde om daar zonder korting snel mee te starten op het moment dat personen uitkeringsgerechtigd zijn.²⁰ De raad verlangde van het college verslag van de voortgang van deze verzoeken in het eerste kwartaal van 2016. Dat het oordeel van de Sociale Raad op brede steun in de gemeenteraad kon rekenen, blijkt uit het feit dat deze motie unaniem werd aangenomen.²¹

5.4.2 De tweede bijeenkomst

Op 4 juni 2016 vond de tweede bijeenkomst van de Sociale Raad plaats. Ditmaal kwamen er 20 ingelote burgers opdagen, waarmee de opkomst een stuk lager lag dan bij de eerste bijeenkomst. In onderstaande tabel zijn wederom de leeftijd en woonplaats van deelnemers opgenomen. Het geslacht van de deelnemers is om onduidelijke redenen dit keer niet opgenomen in het openbare verslag.

Tabel 3, deelnemers naar woonplaats en leeftijdscategorie.²²

Kern	Aantal deelnemers	Leeftijdscategorie	Aantal deelnemers
Baarlo	6	18-29	0
Beringe	1	30-44	1
Egchel	1	45-64	11
Grashoek	0	65+	6
Helden	3		
Kessel	1		
Kessel-Eik	0		
Koningslust	0		
Maasbree	1		
Meijel	4		
Panningen	3		

Duidelijk is dat het niet gelukt is vertegenwoordiging uit alle kernen te realiseren. Koningslust is wederom niet vertegenwoordigd, maar ook Grashoek en Kessel-Eik behoren ditmaal tot de afwezigen. De leeftijdsgroepen 45-64 jaar en 65+ zijn net als bij de eerste bijeenkomst sterk oververtegenwoordigd. Van de leeftijdsgroep 18-29 is zelfs helemaal niemand aanwezig.

De centrale vraag waar deelnemers zich bij deze bijeenkomst over mochten buigen, luidde: hoe kunnen we werkzaamheden ten behoeve van de gemeenschap waarderen? Ook dit is weer een erg open vraag. Het doel van de vraag was om ideeën op te doen over andere vormen van waardering dan geld. In de raadsvergadering waarin de tweede bijeenkomst van de Sociale Raad werd besproken, meldde de projectleider van de Sociale Raad echter dat deelnemers het een

20 Motie aanbevelingen Sociale Raad, aangenomen in de raadsvergadering van 10 november 2015.

21 26 leden stemden voor, één lid was afwezig.

22 Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 4 juni 2016, www.socialeraad.nl/socialeraad-2-voorjaar-2016, geraadpleegd op 25 juni 2019.

moeilijke vraag vonden en er slecht mee uit de voeten konden.²³ Opvallend in vergelijking met de vraag van de eerste bijeenkomst is verder dat er bij de tweede vraag geen probleem werd geponeerd.

Het format van de eerste bijeenkomst, waarbij deelnemers twee stemmen mochten uitbrengen op voorstellen, werd bij de tweede bijeenkomst weer gebruikt. Uiteindelijk werden zeven voorstellen geformuleerd waarop gestemd kon worden. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 4, voorstellen van de tweede Sociale Raad en de daarop uitgebrachte stemmen.²⁴

Voorstellen	1 ^e stem	2 ^e stem
1. www.peelenmaas.nl uitbreiden met een 'vraag en aanbod' rubriek. In deze rubriek kunnen inwoners gratis diensten aanbieden en/of vragen. En/Of: een rubriek in Hallo Peel en Maas plaatsen waarin inwoners van Peel en Maas gratis bovenstaande soort oproepjes kunnen plaatsen.	8	3
2. Geef mensen in de bijstand die een verdrongen baan invullen (als vrijwilliger) een contract (zodat ze gewoon een baan hebben).	5	5
3. Start een pilot met een lokale munt: Binnen de zorg de eventuele vergoeding voor vrijwilligers (zoals kilometervergoeding) vervangen door een lokale munt. Deze munt moet in iedere kern op minimaal 1 plek inwisselbaar zijn, zodat inwoners geen kosten hoeven te maken om de munt in te kunnen wisselen. Maar: men is vrij om de munt op iedere deelnemende locatie binnen de gemeente uit te geven. Betrek ook de inwoners bij de opzet van dit experiment.	5	3
4. Stap vooruit naar een nieuw economisch systeem: van concurrentie naar coöperatie. Vanuit nieuwe gemeenschappen & communicatieve zelfsturing. Sta duidelijker open voor alle initiatieven van burgers. 'Dat is lastig want we vragen de gemeente hier niet om iets te doen, maar juist om iets niet te doen; om het niet onmogelijk te maken om coöperaties te starten.'	1	6
5. Invoeren van het basisinkomen.	1	0
6. Mensen in de bijstand die iets ondernemen extra belonen: een positieve prikkel creëren.	0	1
7. Geef nieuwe initiatieven de ruimte om te experimenteren met nieuwe systemen om te verkennen of iets werkt of niet.	0	0

Op 13 juli 2016 werd er in de gemeenteraad vergaderd over de voorstellen die uit de tweede bijeenkomst naar voren kwamen en over het conceptbesluit van de raad om het college uit te nodigen met een voorstel te komen waarin het eerste en derde voorstel uit de bovenstaande tabel zijn uitgewerkt. In tegenstelling tot de vergadering van 10 november 2015, waren er deze keer een aantal kritische geluiden te horen. Een fractie (AndersNU) besloot na inhoudelijke en financiële evaluatie van de eerste bijeenkomst uit de raads werkgroep te stappen die de vraagstukken voorbereidde die aan de Sociale Raad worden voorgelegd. Deze fractie vond verder dat het niet goed was om het college te vragen voorstellen uit te werken die slechts door acht respectievelijk vijf burgers uit de hele gemeente werden gesteund. Daarnaast meldde de fractie dat zij van een burger een kritische

23 Geluidsfragment opiniërende raadsvergadering 13 juli 2016, te vinden op www.socialeraad.nl/sociale-raad-2-voorjaar-2016.

24 Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 4 juni 2016, www.socialeraad.nl/sociale-raad-2-voorjaar-2016, geraadpleegd op 25 juni 2019.

brief had ontvangen over het functioneren van de Sociale Raad. De fractiewoordvoerder sloot af door te zeggen dat het initiatief goed geprobeerd is, maar dat het als jammerlijk mislukt moest worden beschouwd. De fractiewoordvoerder van de VVD is het hiermee oneens. Hij stelt dat de raad heeft afgesproken drie bijeenkomsten van de Sociale Raad te organiseren, waarbij nog wel bepaald moet worden of de derde bijeenkomst uit het budget voor de raad gefinancierd zal worden. Hij stelt verder dat de twee meest gekozen voorstellen van een Sociale Raad door de gemeenteraad overgenomen zullen worden, ‘ook al bevallen die ons misschien niet’.²⁵ De woordvoerder van de CDA fractie steunt het experiment ook nog, maar spreekt wel grote zorgen uit over het lage aantal deelnemers. De woordvoerder vraagt zich af of het wel de juiste manier is om, gezien de kosten en ambtelijke inspanning, de burger bij de lokale politiek te betrekken. Uiteindelijk kon het raadsvoorstel om het college te verzoeken de voorstellen uit te werken wel op unanieme steun rekenen in de raad.²⁶

5.4.3 *De derde bijeenkomst*

Op zaterdag 8 april 2017 vond de derde bijeenkomst van de Sociale Raad plaats. Dit is aanzienlijk later dan op de planning stond, namelijk het najaar van 2016. De reden hiervoor is onduidelijk, maar kan te maken hebben met het feit dat de gemeenteraad na het zomerreces van 2016 nog budget moest toekennen. Ten opzichte van de eerdere twee bijeenkomsten waren er drie wijzigingen in de opzet van de bijeenkomst doorgevoerd. Ten eerste kregen deelnemers dit keer van tevoren de beschikking over een informatiedossier. Hiermee konden ze zich inlezen in de vraag en beter voorbereid op de dag zelf verschijnen. Ten tweede was de duur van de bijeenkomst ingekort van een hele dag naar een middagdeel (van 13:30-18:00). Ten derde werd er op de dag zelf na een uur aan elke tafel een hoofdaspect van het thema toegewezen dat in dat eerste uur naar voren was gekomen in de gesprekken tussen deelnemers. Deelnemers waren vrij om zelf te kiezen in welk aspect zij zich tijdens het tweede gedeelte van de dag wilden verdiepen.

Wellicht dat de langere aanlooptijd naar de bijeenkomst geholpen heeft, want het aantal deelnemers van deze bijeenkomst lag aanzienlijk hoger dan bij de eerdere twee. In totaal kwamen er 39 ingelote burgers opdagen. In onderstaande tabel is de verdeling naar leeftijd en woonplaats weergegeven.

---

25 Geluidsfragment opiniërende raadsvergadering 13 juli 2016, te vinden op www.socialeraad.nl/sociale-raad-2-voorjaar-2016.

26 Geluidsfragment opiniërende raadsvergadering 13 juli 2016, te vinden op www.socialeraad.nl/sociale-raad-2-voorjaar-2016.

Tabel 5, deelnemers naar woonplaats en leeftijdscategorie.²⁷

Kern	Aantal deelnemers	Leeftijdscategorie	Aantal deelnemers
Baarlo	6	18-29	1
Beringe	2	30-44	4
Egchel	1	45-64	20
Grashoek	4	65+	14
Helden	7		
Kessel	6		
Kessel-Eik	1		
Koningslust	1		
Maasbree	3		
Meijel	6		
Panningen	2		

Naast de hoge opkomst, is het voor het eerst gelukt om vertegenwoordiging te realiseren uit elke dorpskern. Wel zijn net als op de voorgaande bijeenkomsten de leeftijdsgroepen 45-64 jaar en 65+ oververtegenwoordigd.

De vraag die centraal stond bij de bijeenkomst luidde: hoe creëren we meer flexibiliteit in het woonaanbod in Peel en Maas. Opvallend ten opzichte van de vraag van de tweede bijeenkomst, is dat deze vraag een stuk concreter is en een probleem poneert. De vraag is in die zin vergelijkbaar met die van de eerste bijeenkomst.

De aspecten die in het tweede gedeelte van de bijeenkomst het meeste naar voren kwamen, waren jeugd, regelgeving en het levensloopbestendig maken van woningen. Aan de hand daarvan formuleerden deelnemers van de deeltafels concrete voorstellen, waarover later alle deelnemers mochten stemmen. Evenals bij de eerdere bijeenkomsten kreeg elke deelnemer daarbij twee stemmen. Uiteindelijk werden maar liefst dertien voorstellen geformuleerd.

Tabel 6, voorstellen van de derde Sociale Raad en de daarop uitgebrachte stemmen.²⁸

Voorstellen	1 ^e stem	2 ^e stem
1. Stimuleer betaalbare, duurzame herbestemming van woningen ten behoeve van jongeren bijv. door het splitsen van boerderijen.	8	4
2. Maak regelgeving soepeler, met meer ruimte voor maatwerk en lokale context.	7	9
3. Inventariseer de echte woonbehoefte & behoefte aan voorzieningen en werkgelegenheid onder jongeren ten behoeve van het goed in kunnen spelen op behoeften.	5	1
4. Vergroot bij woningbezitters het inzicht in hun positie met betrekking tot het huidige en toekomstige woningaanbod in Peel en Maas (bewustwording) en maak duidelijk welke mogelijkheden er tot hun beschikking staan om in te (kunnen) spelen op de diverse ontwikkelingen op de woningmarkt.	4	7
5. Stimuleer de participatie van jongeren om zelf in hun woonbehoefte te voorzien (zelfbouw) (bijv. door nieuwe samenwerkingsvormen met architecten waardoor er nieuwe soorten woningen worden gerealiseerd in plaats van standaardwoningen).	4	4

27 Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 8 april 2017, www.socialeraad.nl/sociale-raad-3-voorjaar-2017, geraadpleegd op 25 juni 2019.

28 Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 8 april 2017, www.socialeraad.nl/sociale-raad-3-voorjaar-2017 geraadpleegd op 25 juni 2019.

Voorstellen	1 ^e stem	2 ^e stem
6. Versterk de authenticiteit van kernen door behoud van bestaande gebouwen die kenmerkend zijn voor het dorpsgezicht.	4	1
7. Maak het aanpassen van woningen aan nieuwe normen mogelijk zonder dat daar direct huurverhoging aan vast zit.	3	0
8. Voorkom verkoop van huurwoningen door woningbouwcorporaties.	2	0
9. Maak levensloopbestendige gemengde woonvormen mogelijk.	1	8
10. Voorkom nieuwbouw in topsegment (niet qua prijs maar qua soort woningen) en als in dit segment wordt bijgebouwd laat dit dan in ieder geval levensloopbestendig en duurzaam gebeuren en let op de kavelgrootte.	0	2
11. Inspireer mensen om via de nieuwe economie en technologie (bijvoorbeeld thuisbezorgen) om zelfstandig te blijven wonen.	0	1
12. Maak collectieve (levensloopbestendige) inkoop (bijvoorbeeld samen klussen inkopen) mogelijk en stimuleer mensen dit samen te gaan doen.	0	1
13. Maak het meergeneratie-samenwonen beter mogelijk (in de huidige situatie zitten er teveel negatieve consequenties aan vast).	0	1

Over de derde bijeenkomst is op twee afzonderlijke dagen door de gemeenteraad vergaderd, namelijk op 9 en 23 mei 2017. Tijdens de vergadering van 9 mei werd het verloop van de bijeenkomst toegelicht door de projectleider en een van de deelnemers. Om de raad de tijd te geven de voorstellen inhoudelijk te beoordelen, werd verdere behandeling uitgesteld tot 23 mei. Ter besluitvorming lag voor het voorstel om het college uit te nodigen de eerste vijf van de hierboven weergegeven punten te verwerken in de aan de raad aan te bieden notitie ‘Uitgangspunten woonvisie Peel en Maas.’ Tijdens de raadsvergadering werd daar een amendement op aangebracht dat ook punt negen in deze notitie moest worden verwerkt. Uiteindelijk werd het geamendeerde voorstel unaniem aangenomen.²⁹

Kritiek werd in feite alleen verwoord door de fractie AndersNU. De woordvoerder herhaalde dat zijn fractie het experiment nog steeds te duur vond en dat hij vond dat deelnemers er aan de haren bijgesleept werden om het experiment te doen slagen. Daarnaast vond hij dat het werk van de Sociale Raad in feite dubbelop was. De zaken die naar voren kwamen en de punten waar de Sociale Raad op uit was gekomen, waren namelijk allemaal in de raad al eens besproken. Aan dit laatste punt werd door twee andere fracties (CDA en PvdA/GroenLinks) ook gememoreerd, zij het dat zij het niet als kritiek verwoordden. Door het CDA werd het ervaren als een teken dat de raad op dezelfde lijn zat als de bevolking. De PvdA/GroenLinks zag het als een voordeel omdat het extra aandacht betekende voor onderwerpen waaraan de raad al aandacht had besteed. Het CDA uitte ditmaal verder geen kritiek op de opkomst, omdat deze natuurlijk veel hoger lag dan bij de tweede bijeenkomst. Een opmerking van de VVD-fractie gaf, ten slotte, nog op interessante wijze inzicht in het nut van de Sociale Raad voor deze fractie. Voor de VVD bleek de Sociale Raad ‘een goed gremium voor ons als raad om te polsen hoe een bepaald onderwerp in de samenleving wordt ontvangen’.

²⁹ Geluidsfragment opiniërende en besluitvormende raadsvergadering 23 mei 2017, te vinden op www.socialeraad.nl/socialeraad-3-voorjaar-2017.

Deze fractie leek dus vooral meerwaarde in het experiment te zien als extra voelsprietten voor de raad. Eenzelfde mening leek de CDA-fractie toegedaan, gezien de opmerking dat de Sociale Raad in feite dubbel werk verrichtte.

5.4.4 *De evaluatie en stopzetting van het experiment*

Oorspronkelijk was het de bedoeling om na twee bijeenkomsten een evaluatie van het experiment te houden. Om onbekende redenen heeft deze evaluatie echter pas in juli 2017 plaatsgevonden, ruim na de derde bijeenkomst.³⁰ De bevindingen zijn uiteindelijk pas op 20 december 2017 aan de gemeenteraad gepresenteerd.

De evaluatie beoogde op twee vragen in het bijzonder antwoord te geven, namelijk (1) in hoeverre het initiatief om door middel van de Sociale Raad de betrokkenheid van de burger bij de besluitvorming van de gemeente te vergroten door inwoners en raadsleden werd gesteund en (2) in hoeverre de Sociale Raad een verrijking was voor het democratisch besluitvormingsproces in de gemeente Peel en Maas.³¹ Wat betreft de inwoners van de gemeente, waarvan er 390 deelgenomen hebben aan de evaluatie, bleek dat een overgrote meerderheid positief tegenover het initiatief stond.³² Waar men wel verandering in wilde zien, was het aanreiken van de centrale vraag door de gemeenteraad. Dat moest volgens de geënquêteerde inwoners meer in samenspraak met de deelnemers van de burgerraad gebeuren.³³ Ook raadsleden waren in overwegende mate positief over de Sociale Raad. In totaal hebben 23 van de 27 raadsleden de enquête voor de evaluatie ingevuld. Zestien daarvan zagen de Sociale Raad als een goed initiatief om de burger bij besluitvorming van de gemeente te betrekken. De redenen die zij daarvoor gaven, waren onder andere dat het initiatief het draagvlak voor beleid vergrootte, het raadsleden in direct contact bracht met gewone burgers, het expertise in de samenleving aanboorde en het door met loting te werken de gebruikelijke belangenbehartigers op afstand zette. Overigens moet hierbij vermeld worden dat er geen bewijs werd aangedragen voor deze stellingen.³⁴ Hooguit kan gezegd worden dat het in ieder geval door raadsleden zo ervaren werd. De zeven raadsleden die de Sociale Raad geen goed initiatief vonden, stelden onder andere dat het te weinig representatief was en dat de opkomst te wensen overliet.³⁵ Verder noemden achttien raadsleden de Sociale Raad een verrijking van het democratisch besluitvormingsproces. Als argumenten daarvoor werd genoemd dat er door loting niet-politieke burgers bij het proces betrokken werden en dat het rouleren van de groep voorkwam dat steeds dezelfde personen aan het woord zijn in de gemeente. Ook voor deze stellingen wordt geen bewijs aangedragen. Van de vijf raadsleden die het geen verrijking van de gemeentelijke

---

30 Evaluatie Sociale Raad, p. 8.

31 Evaluatie Sociale Raad, p. 3.

32 Evaluatie Sociale Raad, p. 16.

33 Evaluatie Sociale Raad, p. 21.

34 De evaluatie heeft wel van de respondenten informatie opgevraagd over hun betrokkenheid bij de besluitvorming van de gemeente, maar de resultaten daaruit zijn natuurlijk niet één op één over te dragen op de politieke betrokkenheid van deelnemers van de Sociale Raad. Daarover zijn geen gegevens verzameld.

35 Evaluatie Sociale Raad, p. 18.

democratie vonden, droeg slechts één een argument aan, namelijk de gebrekkige representativiteit van de groep deelnemers.³⁶ Ten slotte werd aan raadsleden in de enquête gevraagd of de gemeente moest doorgaan met de Sociale Raad. Vijftien gaven aan van wel, één wilde het onder voorwaarden voortzetten en zeven meenden dat het experiment beter gestopt kon worden. Van degenen die voor waren, mag worden aangenomen dat zij wilden doorgaan met het experiment omdat zij het een verrijking vonden voor de gemeentelijke democratie. De evaluatie vermeldt dat de tegenstanders van voortzetting vooral moeite hadden met de kosten en de tijd en energie die met het experiment gepaard gingen. Deze zouden niet opwegen tegen de voordelen die er mee behaald werden.³⁷

Uit de evaluatie komt naar voren dat zowel inwoners als raadsleden een overwegend positief beeld hadden van het experiment. Vijftien van de 27 raadsleden gaven aan voorstander te zijn van voortzetting van de Sociale Raad. Het wekt daarom enige verbazing dat in de raadsvergadering van 20 februari 2018 besloten werd het experiment te beëindigen. Het voorstel om de Sociale Raad in gewijzigde vorm te continueren, werd met dertien tegen twaalf stemmen weggestemd.³⁸ Dit betekent dat enkele raadsleden die in de evaluatie aangaven voorstander van voortzetting te zijn, in de tussentijd van gedachten waren veranderd. Het CDA en Lijst Ton Hanssen gaven aan dat de kosten van het experiment niet opwogen tegen de baten en dat er beter naar (goedkopere) alternatieven kon worden gezocht om de burger bij het bestuur te betrekken. De fractie AndersNU vond de kosten ook te hoog en had al eerder felle kritiek geuit op vooral de opkomst en representativiteit van de bijeenkomsten.³⁹

5.5 Conclusie

Met het instellen van de Sociale Raad wilde de gemeenteraad van de gemeente Peel en Maas experimenteren met een tweede volksvertegenwoordiging naast de gemeenteraad. Deze moest een ander democratisch karakter hebben, gebaseerd op de ideeën van David van Reybrouck. Toch kan na een analyse van de opzet niet geconcludeerd worden dat het democratiemodel dat op de Sociale Raad van toepassing is, wezenlijk verschilt van dat van de gemeenteraad. Beide zijn vormen van de consensusdemocratie. Ook de Sociale Raad probeerde namelijk op integratieve wijze tot besluiten te komen en hoewel de deelnemers geen expliciete vertegenwoordigers waren, werden zij wel geacht representatief te zijn voor iedereen die viel onder de criteria op basis waarvan zij geselecteerd waren. Daardoor is er ook sprake van een vorm van vertegenwoordiging en dus

---

36 Evaluatie Sociale Raad, p. 18.

37 Evaluatie Sociale Raad, p. 20.

38 Geluidsfragment opiniërende en besluitvormende raadsvergadering 20 februari 2018, te vinden op: www.peelenmaas.eu/home/opiniërende-raadsvergadering_45131/item/vergadering-opiniërende-raadsvergadering_934.html.

39 Geluidsfragment opiniërende en besluitvormende raadsvergadering 20 februari 2018, te vinden op: www.peelenmaas.eu/home/opiniërende-raadsvergadering_45131/item/vergadering-opiniërende-raadsvergadering_934.html.

indirecte besluitvorming. Wel legde de opzet van de Sociale Raad nog de nadruk op deliberatie als essentieel onderdeel van het besluitvormingsproces, waardoor een element van het participatieve democratiemodel onderdeel van het initiatief uitmaakte.

Het verloop van de drie georganiseerde bijeenkomsten van de Sociale Raad laat zien dat de praktijk ten aanzien van bepaalde aspecten van het idee achter de Sociale Raad weerbarstiger was dan de theorie. Op verschillende punten werd namelijk afgeweken van de opzet zoals die in de startnotitie was beschreven. Er is bijvoorbeeld maar één bijeenkomst geweest in 2017, geen van de bijeenkomsten werd voor niet-ingelote burgers uitgezonden via een streamingdienst en men kan vraagtekens plaatsen bij de uitvoerbaarheid van de aanbevelingen van de Sociale Raad. Dat de notitie niet naar de letter is gevolgd, hoeft niet te verbazen. Dat hoorde immers bij het karakter van de Sociale Raad als experiment, iets dat de notitie zelf ook al onderkende.⁴⁰ Belangrijk is dat de kernelementen van het experiment, namelijk het werken met loting en het organiseren van deliberatie, wel gerealiseerd werden.

Daarnaast is men er op het eerste gezicht ook in geslaagd de burgerraad daadwerkelijk invloed te geven op het gemeentelijk beleid. De gemeenteraad heeft na de eerste twee bijeenkomsten het college opdracht gegeven de twee voorstellen uit te werken die de meeste steun van de deelnemers kregen. In het geval van de derde bijeenkomst kreeg het college zelfs de opdracht zes voorstellen uit te werken in een aan de raad aan te bieden notitie. Uiteraard had de raad met het vragen om uitwerking van de voorstellen nog geen besluit genomen en wellicht dat sommige voorstellen al leefden in de raad voordat de Sociale Raad er een oordeel over gaf, maar het laat niettemin zien dat de resultaten van de burgerraad serieus werden genomen. Raadsleden gaven dat in de evaluatie zelf ook aan. Negen raadsleden vulden in dat het oordeel van de Sociale Raad hun afweging in de besluitvorming sterk heeft beïnvloed. Nog eens acht gaven aan dat zij het oordeel enigszins hebben laten meewegen.⁴¹

Wat opvalt aan de raadsvergaderingen waarin over de oordelen van de Sociale Raad vergaderd werd, is dat er nauwelijks over de inhoud van de oordelen gediscussieerd werd. Een raadslid vulde dit ook als punt van kritiek in bij de evaluatie. Een ander raadslid gaf aan dat de gemeenteraad de oordelen ‘zonder er al te veel aan te sleutelen, één op één [heeft] overgenomen’, wat hij of zij overigens als iets positiefs zag.⁴² Wetende dat de Sociale Raad een andere vorm van democratie nastreefde en dat het initiatief geen dwarsdoorsnede was van de bevolking van de gemeente Peel en Maas, roept dit gegeven een aantal vragen op over hoeveel ruimte de gemeenteraad en individuele raadsleden aan dit soort initiatieven kunnen en mogen geven. De raad heeft bijvoorbeeld op grond van

---

40 Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015, p. 6.

41 Evaluatie Sociale Raad, p. 19.

42 Evaluatie Sociale Raad, p. 19.

artikel 7 Gemeentewet de verplichting de gehele bevolking van de gemeente te vertegenwoordigen, maar wat betekent dit voor de houding die hij en zijn leden mogen of moeten aannemen ten opzichte van initiatieven als de Sociale Raad? Hoe verhoudt daarnaast het streven van de Sociale Raad om burgers invloed te geven op het gemeentelijke beleid vanuit een van de raad onafhankelijke positie zich tot het hoofdschap van de gemeenteraad uit artikel 125 lid 1 Grondwet en het lastverbod voor raadsleden uit artikel 129 lid 6 Grondwet? Deze vragen, die bovenal betrekking hebben op het beginsel van de gemeentelijke democratie dat het de direct gekozen raad is die het politieke primaat heeft als het meest pluri-forme orgaan op gemeentelijk niveau, staan in het volgende hoofdstuk centraal.